

การศึกษาผลการพัฒนาการบริหารสถานศึกษาชายขอบ โรงเรียนแม่กุวิทยาคม A STUDY OF THE DEVELOPMENT OF THE MARGINALIZED SCHOOL ADMINISTRATION OF MAEKU WITTAYAKHOM SCHOOL

ลาวัลย์ เกติมา*

Lawan Katima*

¹ผู้อำนวยการโรงเรียนแม่กุวิทยาคม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาตาก

¹School Director, Maeku Wittayakhom School, The Secondary Education Service Area Office Tak, Thailand.

*Corresponding Author E-mail : Nongperth_a@hotmail.com

Received: July 04, 2022; Revised: August 8, 2022; Accepted: August 18, 2022

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อประเมินผลการทดลองใช้การพัฒนาการบริหารสถานศึกษาชายขอบ โรงเรียนแม่กุวิทยาคม 2) เพื่อประเมินการพัฒนาการบริหารสถานศึกษาชายขอบ โรงเรียนแม่กุวิทยาคม โดยใช้รูปแบบการบริหารสถานศึกษาชายขอบ โรงเรียนแม่กุวิทยาคม ที่มีชื่อเรียกว่า DOKCARES Administrative Model ดำเนินการพัฒนาตามกระบวนการของการวิจัยและพัฒนา (Research and Development) ในลักษณะของการผสมผสานวิธี (Mixed Methods) แหล่งข้อมูล ประกอบด้วย คณะกรรมการผู้ประเมินภายในสถานศึกษา จำนวน 5 คน คณะกรรมการผู้ประเมินภายนอกสถานศึกษา จำนวน 5 คน โดยเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive sampling) ครู และบุคลากรทางการศึกษา จำนวน 36 คน โดยเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive sampling) นักเรียน จำนวน 260 คน มีวิธีการคำนวณหากลุ่มตัวอย่างโดยใช้วิธีการของ Taro Yamane คณะกรรมการสถานศึกษาและผู้ปกครองนักเรียน จำนวน 273 คน มีวิธีการคำนวณหากลุ่มตัวอย่างโดยใช้วิธีการของ Taro Yamane รวมจำนวน 579 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสัมภาษณ์การบริหารสถานศึกษาชายขอบ DOKCARES Administrative Model เป็นแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างและแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ รวม 8 ฉบับ เก็บรวบรวมข้อมูลจากครูและบุคลากรทางการศึกษา แบบบันทึกผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน แบบบันทึกคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน รายงานผลงานจากการบริหารสถานศึกษาชายขอบ โรงเรียนแม่กุวิทยาคม แบบประเมินการบริหารสถานศึกษาชายขอบ โรงเรียนแม่กุวิทยาคม โดยการประเมินภายในและภายนอก เป็นแบบวัดชนิดมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ และแบบสอบถามปลายเปิด เก็บรวบรวมข้อมูลจากคณะกรรมการผู้ประเมินภายในและภายนอกสถานศึกษา และแบบสอบถามความพึงพอใจเกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษาชายขอบ โรงเรียนแม่กุวิทยาคม เป็นแบบวัดชนิดมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ เก็บรวบรวมข้อมูลจากครูและบุคลากรทางการศึกษา นักเรียน และคณะกรรมการสถานศึกษาและผู้ปกครองนักเรียน สถิติที่ใช้ในวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ การสร้างข้อสรุปจากการวิเคราะห์เนื้อหา สถิติบรรยาย ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัยพบว่า 1. ผลการทดลองใช้การพัฒนาการบริหารสถานศึกษาชายขอบ โรงเรียนแม่กุวิทยาคม พบว่า ครูและบุคลากรทางการศึกษามีการสร้าง ความเข้าใจร่วมกันเกิดเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกัน มุ่งเน้นการสร้าง พัฒนาและใช้นวัตกรรม สร้างชุมชนแห่งการ

เรียนรู้ทางวิชาชีพ ลงมือปฏิบัติตามความถนัดและความสามารถ ร่วมมือร่วมใจ ทบทวนกระบวนการดำเนินงาน ติดตาม ประเมินผล และมีการพัฒนาต่อยอดความสำเร็จสู่ความยั่งยืน ในภาพรวมผลการดำเนินการบริหารสถานศึกษาชายขอบ อยู่ในระดับดีมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านที่มีระดับการดำเนินการมากที่สุด คือ ด้าน O : Organizational Innovation Management การบริหารจัดการที่มุ่งเน้น การส่งเสริมให้ทุกคนในองค์กรมีการสร้าง พัฒนาและใช้นวัตกรรม มีระดับการดำเนินการดีมาก นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ระดับดีขึ้นไปเพิ่มขึ้น มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ระดับดีขึ้นของนักเรียนสูงกว่าร้อยละ 90 โรงเรียนได้รับรางวัลจากการบริหารสถานศึกษาชายขอบ และครูมีการดำเนินการ สร้าง พัฒนา และใช้นวัตกรรม 2. ผลการประเมินการพัฒนาการบริหารสถานศึกษาชายขอบ โรงเรียนแม่กุวิทยาคม โดยการ ประเมินภายในการบริหารสถานศึกษาชายขอบ โรงเรียนแม่กุวิทยาคม พบว่า ในภาพรวมมีคุณภาพในระดับมาก การประเมินภายนอกการบริหารสถานศึกษาชายขอบ โรงเรียนแม่กุวิทยาคม พบว่า ในภาพรวมมีคุณภาพในระดับมากที่สุด การประเมินความพึงพอใจจากครูและบุคลากรทางการศึกษา จากนักเรียน และจากคณะกรรมการสถานศึกษาและผู้ปกครองนักเรียน พบว่า ในภาพรวมมีความพึงพอใจในระดับมาก และการบริหารสถานศึกษาชายขอบ โรงเรียนแม่กุวิทยาคม มีประโยชน์และมีความเป็นไปได้ในการสามารถนำไปเป็นแบบอย่างหรือใช้ในการบริหารสถานศึกษาอื่น ๆ ได้

คำสำคัญ: การบริหารสถานศึกษา, สถานศึกษาชายขอบ, รูปแบบการบริหาร

ABSTRACT

The purposes of this study were: 1) to evaluate the results of the experiment on the development of the marginalized school administration of Maeku Wittayakhom School. 2) to evaluate the development of the marginalized school administration of Maeku Wittayakhom School. By used the DOKCARES Administrative Model in this research. Developed according to the research and development process in the form of mixed methods. The source group consisted of 260 students, 273 educational Institution Board and parents, 36 teachers and educational personals, 5 internal assessors and 5 external assessors. The sample size was determined Taro Yamane's sample size and Purposive sampling. The instruments for collecting the data were structured interviews, internal and external quality assessment form and satisfaction questionnaires. The statistics used to analyze the data were content analysis, descriptive statistic, mean and standard deviation. The results showed that: 1. The results of the marginalized school administration of Maeku Wittayakhom School, in overall was found that the model was at the very good level. When considering each aspect, the aspect with the highest level was ด้าน O: Organizational Innovation Management aspect, it was at the very good level. Students have increased learning achievement. Students have desired characteristic above 90 percent. The school received awards from the marginalized school administration of Maeku Wittayakhom School. Teachers and Education Personnel created, developed and used innovations. 2. The internal quality assessment was found that at a high level. The external quality assessment was found that at a highest level. The satisfaction of the marginalized school administration of Maeku Wittayakhom School: teachers and education personnel, students, committee of educational school and parents were found that at a high level and the marginalized school administration of Maeku Wittayakhom School is useful and has the potential to be a role model for other school.

Keywords: School Administration, Marginalized School, Administrative Model

บทนำ

โรงเรียนแม่กุวิทยาคม เดิมเป็นสาขาของโรงเรียนสรรพวิทยาคม เพื่อขยายโอกาสให้นักเรียนที่เรียนจบในชั้นประถมศึกษาได้ศึกษาต่อในระดับมัธยมศึกษามากขึ้น เปิดทำการสอนเมื่อปี พ.ศ. 2534 ในชื่อว่าโรงเรียนสรรพวิทยาคม (สาขาแม่กุ) และได้ประกาศจัดตั้งเป็นโรงเรียนแม่กุวิทยาคมเมื่อ พ.ศ. 2537 โดยเปิดสอนตั้งแต่ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-6 เป็นโรงเรียนประจำตำบล ซึ่งมีเขตพื้นที่บริการของโรงเรียน ในอำเภอแม่สอด จำนวน 4 ตำบล ได้แก่ ตำบลแม่กุ ตำบลแม่ตาว ตำบลมหาวัน ตำบลพระธาตุผาแดง นอกจากนี้ยังมีนักเรียนนอกเขตพื้นที่บริการในเขตอำเภอแม่สอด อำเภอพบพระ และเขตอื่น ๆ มีบริเวณที่ตั้งอยู่ห่างจากชายแดน ไทย-เมียนมาร์ ประมาณ 6 กิโลเมตร อยู่ท่ามกลางเขตชุมชนที่มีหลากหลายชาติพันธุ์ เช่น ไทย พม่า ชนเผ่ากระเหรี่ยง ชนเผ่าม้ง ชุมชนอิสลาม โดยพื้นที่มีลักษณะภูมิประเทศเป็นเทือกเขาสลับที่ราบ ประชากรส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรม ค้าขาย รับจ้าง และมีการนับถือศาสนาที่หลากหลายประกอบด้วย พุทธ คริสต์ อิสลาม และอื่น ๆ ซึ่งแต่ละชาติพันธุ์มีศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่นและประเพณีที่เป็นของตนเอง อีกทั้งยังรายล้อมไปด้วยโรงงานอุตสาหกรรมที่ผลิตสินค้าต่าง ๆ เพื่อการส่งออกจึงทำให้เกิดชุมชนตามแหล่งโรงงานอุตสาหกรรมเป็นจำนวนมาก

จากสถานที่ตั้งของโรงเรียนแม่กุวิทยาคมจึงเป็นโรงเรียนที่มีนักเรียนเป็นกลุ่มนักเรียนหลากหลายชาติพันธุ์ มีความหลากหลายทางสังคมและวัฒนธรรมในโรงเรียน ส่งผลให้นักเรียนมีปัญหาด้านการจัดการเรียนรู้ และปัญหาอื่น ๆ ตามมามากมาย ขาดโอกาสทางการเรียนรู้แต่ละด้านแตกต่างกัน จากการศึกษาแนวคิดของธงชัย สมบูรณ์ ที่อธิบายว่า คนชายขอบถือว่าเป็นชนอีกกลุ่มหนึ่งที่รัฐต้องให้ความสนใจและใส่ใจเป็นพิเศษ โดยเฉพาะบริบทในเรื่องของการจัดการศึกษา ซึ่งการศึกษาสามารถพัฒนาคนชายขอบให้สามารถดำรงตนอยู่ได้อย่างปกติสุข ต้องดำเนินการดังนี้ 1) รัฐบาลต้องให้เงินสนับสนุนทางการศึกษาให้มากขึ้นกว่าเดิม 2) ครูผู้สอนต้องมีความเข้าใจ "อัตลักษณ์ตัวตน" ของคนชายขอบอย่างดีและชัดเจน 3) ทุกคนในชาติต้องเห็นความสำคัญของคนชายขอบมากขึ้น และ 4) การศึกษาต้องตระหนักถึงการเรียนการสอนที่สามารถนำพาให้คนชายขอบสามารถอ่านออกเขียนได้ รู้เท่าทันเทคโนโลยี สร้างวิธีการสื่อสารที่เข้าใจบนฐานแห่งความเป็นจริงของสังคม สิ่งนี้จะทำให้เกิดประโยชน์ต่อการพัฒนารัฐชาติแบบองค์รวมได้อย่างดีเยี่ยม (ธงชัย สมบูรณ์, 2558) และจากผลการดำเนินการพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการศึกษาโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 2 : กรณีศึกษาอำเภออุ้มผาง ของทินกร พูลพุด ที่พบว่า รูปแบบการบริหารจัดการศึกษาโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 2 : กรณีศึกษาอำเภออุ้มผาง ทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนมีค่าเฉลี่ยสูงชันกว่าปีการศึกษา ก่อน และผลการประเมินผลการใช้รูปแบบฯ ในภาพรวมมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก (ทินกร พูลพุด, 2560)

จากที่กล่าวมาข้างต้น นักเรียนโรงเรียนแม่กุวิทยาคมจึงถือว่าเป็นคนชายขอบ โรงเรียนแม่กุวิทยาคมจึงได้กำหนดเอกลักษณ์ของโรงเรียนแม่กุวิทยาคม คือ เสมอภาคทางการศึกษาทุกชาติพันธุ์ ขึ้น เพื่อเป็นแนวทางในการจัดการศึกษาและให้ความสำคัญกับกลุ่มนักเรียนชายขอบหรือคนชายขอบ และถือว่าเป็นสิทธิพื้นฐานที่ทุกคนควรจะได้รับ เพราะจะทำให้ นักเรียนมีโอกาสในสังคมมากขึ้น มีโอกาสในการพัฒนาศักยภาพของตนเองได้อย่างเต็มที่ และยังเป็นการสร้างคุณค่า และศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์ ผู้วิจัยในฐานะผู้อำนวยการโรงเรียนแม่กุวิทยาคม ที่ได้ชื่อว่าเป็นสถานศึกษาชายขอบ จึงได้ดำเนินการพัฒนาการบริหารสถานศึกษาชายขอบ โรงเรียนแม่กุวิทยาคม ที่มีชื่อเรียกว่า DOKCARES Administrative Model ชื่อ "ดอกแค" มีที่มาเนื่องจากภายในบริเวณโรงเรียนมีต้นแคป่าจำนวนมาก และจะมีดอกแคเบ่งบานเกือบทั้งปี สีขาวของดอกแค สะท้อนถึงความสะอาด สดใส บริสุทธิ์ สวยงาม หรือคือภาพความสำเร็จของการบริหารจัดการสถานศึกษาที่เกิดจากการจัดการศึกษาของนักเรียนชายขอบ โรงเรียนแม่กุวิทยาคม

การพัฒนาการบริหารสถานศึกษาชายขอบ โรงเรียนแม่กุวิทยาคม DOKCARES Administrative Model ผู้วิจัยได้ดำเนินการศึกษาแนวคิดการบริหารงานคุณภาพ "วงจรเดมมิง" (Deming Cycle) ที่เป็นกระบวนการบริหารงานให้มี

ประสิทธิภาพเพื่อให้ผลผลิตที่ออกมามีคุณภาพได้มาตรฐานตามเป้าหมายกำหนด และแนวคิดการบริหารสถานศึกษาชายขอบ และดำเนินการสร้างและหาคุณภาพตามกระบวนการของการวิจัยและพัฒนา (Research and Development) ทำให้ได้รูปแบบการพัฒนาการบริหารสถานศึกษาชายขอบ โรงเรียนแม่กุวิทยาคม ที่มีชื่อเรียกว่า DOKCARES Administrative Model ประกอบด้วยขั้นตอนการพัฒนาการบริหารสถานศึกษาชายขอบ 8 ขั้นตอน ดังนี้ 1) D : Deal การสร้างความเข้าใจร่วมกันเกิดเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกัน 2) O : Organizational Innovation Management การบริหารจัดการที่มุ่งเน้นการส่งเสริมให้ทุกคนในองค์กรมีการสร้าง พัฒนาและใช้นวัตกรรม 3) K : Knowledge & Sharing ส่งเสริมให้ครูและบุคลากรสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ 4) C : Co - operate & Assignment การประสานงาน และลงมือปฏิบัติตามความถนัดและความสามารถของบุคลากร 5) A : All Together Goals การร่วมมือร่วมใจในการทำงาน 6) R : Review การทบทวนกระบวนการดำเนินงานตามทิศทางที่ได้วางแผนไว้ร่วมกัน 7) E : Evaluation การติดตามประเมินผลการดำเนินงาน และ 8) S : Sustainable Development การพัฒนาต่อยอดความสำเร็จสู่ความยั่งยืน

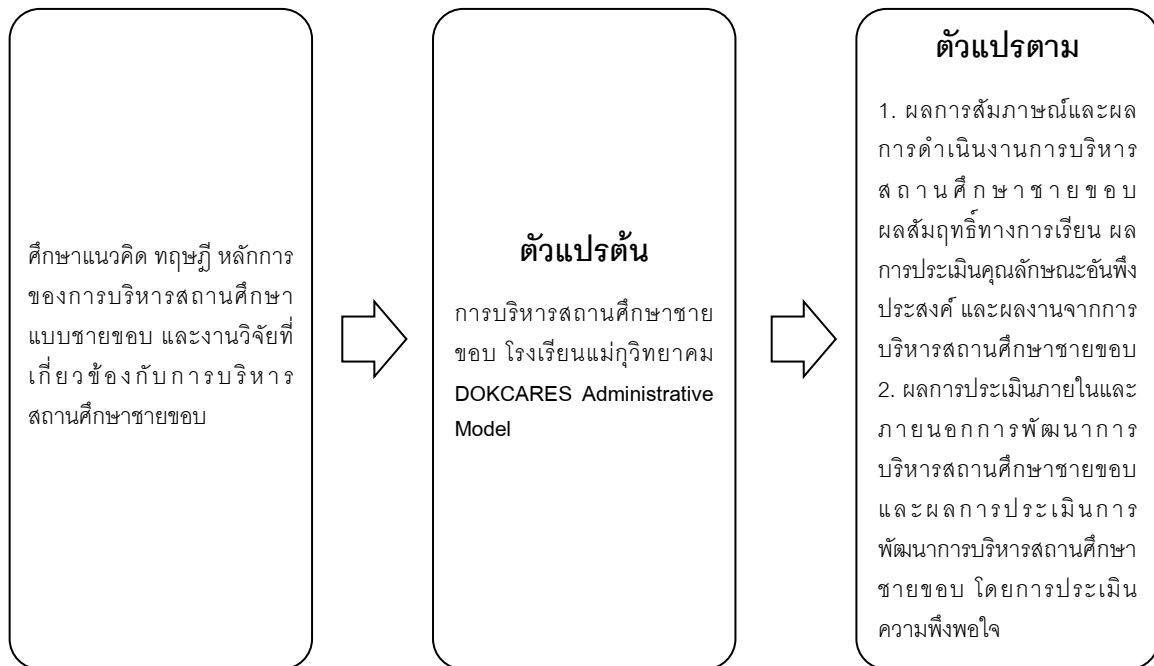
โดยการพัฒนาการบริหารสถานศึกษาชายขอบ โรงเรียนแม่กุวิทยาคม ที่มีชื่อเรียกว่า DOKCARES Administrative Model นี้ มีจุดมุ่งหมายหลักคือ เพื่อศึกษาผลพัฒนาการบริหารสถานศึกษาชายขอบ โรงเรียนแม่กุวิทยาคม โดยการบริหารสถานศึกษาชายขอบ โรงเรียนแม่กุวิทยาคมนี้จะเป็นข้อมูลสำคัญในการวางแผน ปรับปรุง และพัฒนาการบริหารงานสถานศึกษาชายขอบ ทำให้ได้รูปแบบของการบริหารสถานศึกษาชายขอบที่เหมาะสมกับโรงเรียน และสำหรับพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนต่อไป ครูและบุคลากรของโรงเรียนได้เรียนรู้การทำงานจากการวิจัยเชิงปฏิบัติการที่มีคุณภาพ ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเกิดความพึงพอใจในโรงเรียน นักเรียนมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามที่สถานศึกษากำหนดและมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่สูงขึ้น

วัตถุประสงค์การวิจัย

การวิจัยและพัฒนานี้มีจุดมุ่งหมายหลักคือ เพื่อพัฒนาการบริหารสถานศึกษาชายขอบ โรงเรียนแม่กุวิทยาคม และมีวัตถุประสงค์เฉพาะ ดังนี้

1. เพื่อประเมินผลการทดลองใช้การพัฒนาการบริหารสถานศึกษาชายขอบ โรงเรียนแม่กุวิทยาคม
2. เพื่อประเมินการพัฒนาการบริหารสถานศึกษาชายขอบ โรงเรียนแม่กุวิทยาคม

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดของการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

การพัฒนาการบริหารสถานศึกษาชายขอบ โรงเรียนแม่กุวิทยาคม ผู้วิจัยได้ดำเนินการพัฒนาตามกระบวนการของการวิจัยและพัฒนา (Research and Development) ในลักษณะของการผสมผสานวิธี (Mixed Methods) ผู้วิจัยดำเนินการวิจัยและพัฒนาตามกรอบการวิจัย (Research Framework) โดยการบริหารสถานศึกษาชายขอบ โรงเรียนแม่กุวิทยาคม ได้ผ่านขั้นตอนการสร้างและหาคุณภาพตามกระบวนการของการวิจัยและพัฒนา (Research and Development) คือ ตอนที่ 1 การศึกษาข้อมูลพื้นฐานสำหรับการพัฒนาการบริหารสถานศึกษาชายขอบ โรงเรียนแม่กุวิทยาคม (R1) และตอนที่ 2 การพัฒนาการบริหารสถานศึกษาชายขอบ โรงเรียนแม่กุวิทยาคม (D1) จนได้รูปแบบการพัฒนาการบริหารสถานศึกษาชายขอบ โรงเรียนแม่กุวิทยาคม ที่มีชื่อเรียกว่า DOKCARES Administrative Model ประกอบด้วยขั้นตอนการพัฒนาการบริหารสถานศึกษาชายขอบ 8 ขั้นตอน ดังนี้

1) D : Deal การสร้างความเข้าใจร่วมกันเกิดเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกัน เป็นการสร้างความตระหนักความเข้าใจร่วมกันของครูและบุคลากรทางการศึกษาเกี่ยวกับสภาพปัญหา ความแตกต่างของสังคมและวัฒนธรรม ความเชื่อและ

ศาสนา ความหลากหลายทางชาติพันธุ์ ความด้อยโอกาสทางการศึกษา ตามบริบทของนักเรียน ผู้ปกครองนักเรียน และชุมชนท้องถิ่นที่โรงเรียนตั้งอยู่ติดชายแดนไทย-เมียนมาร์ ร่วมสร้างแนวทางการจัดการศึกษาให้เหมาะสมกับนักเรียนโรงเรียนแม่กุวิทยาคม และเพื่อการบริหารจัดการสถานศึกษาชายขอบ โรงเรียนแม่กุวิทยาคม

2) O : Organizational Innovation Management การบริหารจัดการที่มุ่งเน้นการส่งเสริมให้ทุกคนในองค์กรมีการสร้าง พัฒนาและใช้นวัตกรรม ผู้บริหารสถานศึกษา ครูและบุคลากรทางการศึกษาโรงเรียนแม่กุวิทยาคมร่วมกำหนดเป้าหมายในการพัฒนาสถานศึกษาชายขอบ โรงเรียนแม่กุวิทยาคมสู่องค์กรความเป็นเลิศ (Excellence Organization) โดยให้มีการสร้าง พัฒนาและใช้นวัตกรรม ครูมีนวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ ผู้บริหารมีนวัตกรรมการบริหารจัดการสถานศึกษา

3) K : Knowledge & Sharing ส่งเสริมให้ครูและบุคลากรสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ มีการส่งเสริมให้ผู้บริหาร ครูและบุคลากรทางการศึกษาในการดำเนินงาน โครงการ หรือกิจกรรม ตลอดจนการดำเนินงานการจัดการเรียนรู้ การบริหารสถานศึกษาในแต่ละฝ่ายงาน กลุ่มงาน รวมถึงการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน งานครูที่ปรึกษา สร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพเพื่อแลกเปลี่ยน พัฒนา และปรับปรุงการดำเนินงานต่าง ๆ อย่างมีส่วนร่วมเสมอ เพื่อการพัฒนาสถานศึกษาชายขอบ โรงเรียนแม่กุวิทยาคม

4) C : Co - operate & Assignment การประสานงาน และลงมือปฏิบัติตามความถนัดและความสามารถของบุคลากร มีการสอบถามความต้องการ ความถนัด ความสามารถ ความสนใจของครูและบุคลากรทางการศึกษาก่อนมอบหมายภาระงานที่เป็นลายลักษณ์อักษร มีโครงสร้างงานที่ไม่ซับซ้อน มีการแต่งตั้งบทบาทหน้าที่งานทั้งการเป็นผู้นำและผู้ตาม มีพี่เลี้ยงคอยประสานงานอำนวยความสะดวก เพื่อให้การพัฒนาสถานศึกษาชายขอบ โรงเรียนแม่กุวิทยาคม สู่ความเป็นเลิศ ครูและบุคลากรทางการศึกษามีการพัฒนาตนเอง และพัฒนางานเต็มตามศักยภาพ

5) A : All Together Goals การร่วมมือร่วมใจในการทำงาน ผู้บริหาร ครูและบุคลากรทางการศึกษาได้ร่วมกันกำหนดวัฒนธรรมองค์กรในการทำงานเพื่อสู่ความเป็นเลิศ คือ ไปด้วยกัน ไปได้ไกล เพื่อร่วมมือร่วมใจในการทำงานพัฒนาสถานศึกษาชายขอบ สู่องค์กรแห่งความเป็นเลิศ ดังนั้นในการดำเนินงาน โครงการ กิจกรรม ครูและบุคลากรทุกคนจะมีส่วนร่วมเสมอ

6) R : Review การทบทวนกระบวนการดำเนินงานตามทิศทางที่ได้วางแผนไว้ร่วมกัน ระหว่าง และหลังการดำเนินงาน โครงการ กิจกรรม ผู้ที่ได้รับมอบหมายให้รับผิดชอบงานจะมีการนำเสนอผลความก้าวหน้า (ระหว่างการดำเนินงาน) และสรุปผลการหลังการดำเนินงาน เสนอต่อการประชุม หรือกิจกรรมชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) เพื่อรายงานผล ตลอดจนทบทวนสร้างความเข้าใจกระบวนการดำเนินงานร่วมกัน และตรวจสอบกระบวนการดำเนินงานที่ได้วางแผนไว้ร่วมกัน

7) E : Evaluation การติดตามประเมินผลการดำเนินงาน หลังการดำเนินงาน โครงการ กิจกรรม สิ้นสุดลง จะมีการติดตาม ประเมินผล และสรุปผลการดำเนินงาน เพื่อเป็นฐานข้อมูลในการปรับปรุง พัฒนา ในครั้งต่อไป และเพื่อหาแนวทางการพัฒนาสถานศึกษาชายขอบ สู่การพัฒนาองค์กรแห่งความเป็นเลิศ

8) S : Sustainable Development การพัฒนาต่อ ยอดความสำเร็จสู่ความยั่งยืน ในการดำเนินการพัฒนางาน โครงการ กิจกรรม การจัดการเรียนรู้ ของสถานศึกษาชายขอบ โรงเรียนแม่กุวิทยาคมอย่างสม่ำเสมอ ทั้ง 7 ขั้นตอน ใน 1 ปี การศึกษา มีผลการดำเนินงานที่ประสบความสำเร็จ สามารถเป็นแบบอย่าง และเผยแพร่สู่สาธารณชนได้ ดังนั้นจึงได้แนวทางการพัฒนาสถานศึกษาชายขอบ โรงเรียนแม่กุวิทยาคม และต่อยอดแนวทางการพัฒนาการบริหารสถานศึกษาในปีการศึกษาต่อไป เพื่อให้มีความยั่งยืน

ในบทความนี้ ผู้วิจัยขอเสนอวิธีดำเนินการวิจัยในตอนที 3 การทดลองใช้การบริหารสถานศึกษาชายขอบ โรงเรียนแม่กุวิทยาคม (R2) และตอนที่ 4 การประเมินการพัฒนาการบริหารสถานศึกษาชายขอบ โรงเรียนแม่กุวิทยาคม (D2) ดังนี้

1. การทดลองใช้การพัฒนาการบริหารสถานศึกษาชายขอบ โรงเรียนแม่กุวิทยาคม

ผู้มีส่วนร่วมในการวิจัย

การทดลองใช้การบริหารสถานศึกษาชายขอบ โรงเรียนแม่กุวิทยาคม ได้แก่ ครูและบุคลากรทางการศึกษา จำนวน 36 คน ได้มาโดยการเลือกแบบเฉพาะเจาะจงจากครูและบุคลากรทางการศึกษา ในปีการศึกษา 2564 ได้แก่ ผู้อำนวยการโรงเรียน รองผู้อำนวยการโรงเรียน ข้าราชการครู พนักงานราชการและครูอัตราจ้างของโรงเรียนแม่กุวิทยาคม ทั้งหมด

ตัวแปรที่ศึกษา

การทดลองใช้การบริหารสถานศึกษาชายขอบ โรงเรียนแม่กุวิทยาคม ตัวแปรที่ศึกษาคือ ผลการสัมฤทธิ์และผลการดำเนินงานการบริหารสถานศึกษาชายขอบ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ผลการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์และผลงานจากการบริหารสถานศึกษาชายขอบ โรงเรียนแม่กุวิทยาคม

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

เนื่องจากผู้วิจัยได้ทำการสร้างเครื่องมือเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูลในลักษณะข้อมูลผสมผสาน หรือแบบผสมวิธี (Methodology) เพื่อให้ได้ข้อมูลครบถ้วนสมบูรณ์ จึงได้ทำการตรวจสอบข้อมูลแบบสามเส้า (Triangulation) คือแหล่งข้อมูล : บุคคล เวลา สถานที่ (Source, Space & Time) ผู้เก็บข้อมูล (Investigators) ระเบียบวิธีวิจัย (Methodology) และแนวคิด ทฤษฎี (Concepts & Theories) โดยดำเนินการตามลำดับขั้นตอน ดังนี้

- 1) รวบรวมเครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูล
- 2) ตรวจสอบความสมบูรณ์ของข้อมูล เมื่อการวิจัยดำเนินไปครบขั้นตอน นำเครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูลที่ได้รวบรวมไว้มาตรวจสอบความสมบูรณ์
- 3) ทำการจัดหมวดหมู่ของข้อมูล เพื่อแยกประเด็น ในการสรุปผลการพัฒนา
- 4) ตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูล โดยการตรวจสอบความตรงและการตรวจสอบความเที่ยง

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การทดลองใช้การบริหารสถานศึกษาชายขอบ โรงเรียนแม่กุวิทยาคม เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสัมฤทธิ์การบริหารสถานศึกษาชายขอบ DOKCARES Administrative Model รวม 8 ฉบับ ได้แก่ 1) แบบสัมฤทธิ์ ด้าน D : Deal 2) แบบสัมฤทธิ์ ด้าน O : Organizational Innovation Management 3) แบบสัมฤทธิ์ ด้าน K : Knowledge & Sharing 4) แบบสัมฤทธิ์ ด้าน C : Co - operate & Assignment 5) แบบสัมฤทธิ์ ด้าน A : All Together Goals 6) แบบสัมฤทธิ์ ด้าน R : Review 7) แบบสัมฤทธิ์ ด้าน E : Evaluation และ 8) แบบสัมฤทธิ์ ด้าน S : Sustainable Development มีลักษณะเป็นแบบสัมฤทธิ์แบบมีโครงสร้างและแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ที่ผ่านการหาคุณภาพของเครื่องมือจากผู้เชี่ยวชาญ โดยการหาค่าความเที่ยงตรง IOC (Item Objective Congruence Index) แล้วพิจารณาเลือกข้อที่มีค่า IOC มากกว่า 0.50 ขึ้นไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

การทดลองใช้การบริหารสถานศึกษาชายขอบ โรงเรียนแม่กุวิทยาคม

- 1) การทดลองใช้การบริหารสถานศึกษาชายขอบ โรงเรียนแม่กุวิทยาคม วิเคราะห์ข้อมูลด้วยการสร้างข้อสรุปจากการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) และสถิติบรรยาย (Descriptive Statistic)

2) ผลการดำเนินการบริหารสถานศึกษาชายขอบ วิเคราะห์ข้อมูลด้วยการหาค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

ผู้วิจัยได้กำหนดลักษณะคำตอบเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ดังนี้

5	หมายถึง	มีการปฏิบัติงานดีมาก
4	หมายถึง	มีการปฏิบัติงานดี
3	หมายถึง	มีการปฏิบัติงานปานกลาง
2	หมายถึง	มีการปฏิบัติงานพอใช้
1	หมายถึง	มีการปฏิบัติงานต้องปรับปรุง

มีเกณฑ์การแปลความหมายของคะแนน ดังนี้ (เพ็ญแข แสงแก้ว, 2540, หน้า 80)

4.21-5.00	หมายถึง	มีระดับการปฏิบัติงานดีมาก
3.41-4.20	หมายถึง	มีระดับการปฏิบัติงานดี
2.61-3.40	หมายถึง	มีระดับการปฏิบัติงานปานกลาง
1.81-2.60	หมายถึง	มีระดับการปฏิบัติงานพอใช้
1.00-1.80	หมายถึง	มีระดับการปฏิบัติงานต้องปรับปรุง

2. การประเมินการพัฒนาการบริหารสถานศึกษาชายขอบ โรงเรียนแม่กุวิทยาคม

ผู้มีส่วนร่วมในการวิจัย

การประเมินการพัฒนาการบริหารสถานศึกษาชายขอบ โรงเรียนแม่กุวิทยาคม ได้แก่

1) นักเรียน จำนวน 260 คน ได้มาโดยการเลือกแบบเฉพาะเจาะจง จากนักเรียนจำนวนทั้งสิ้น 701 คน กำหนดกลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ถึงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 มีวิธีการคำนวณหากลุ่มตัวอย่างจากนักเรียนปีการศึกษา 2564 โดยใช้วิธีการของ Taro Yamane (1973, pp. 727-728)

2) ครูและบุคลากรทางการศึกษา จำนวน 36 คน ได้มาโดยการเลือกแบบเฉพาะเจาะจงจากครูและบุคลากรทางการศึกษา ในปีการศึกษา 2564 ได้แก่ ผู้อำนวยการโรงเรียน รองผู้อำนวยการโรงเรียน ข้าราชการครู พนักงานราชการและครูอัตราจ้างของโรงเรียนแม่กุวิทยาคมทั้งหมด

3) คณะกรรมการผู้ประเมินภายในสถานศึกษา จำนวน 5 คน ได้มาโดยการเลือกแบบเฉพาะเจาะจงจากรองผู้อำนวยการโรงเรียนแม่กุวิทยาคม และผู้ช่วยผู้อำนวยการโรงเรียนแม่กุวิทยาคม ในปีการศึกษา 2564

4) คณะกรรมการผู้ประเมินภายนอกสถานศึกษา จำนวน 5 คน ได้มาโดยการเลือกแบบเฉพาะเจาะจงจากผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาตาก รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาตาก ศึกษาพิเศษ และผู้อำนวยการโรงเรียน ในปีการศึกษา 2564

5) คณะกรรมการสถานศึกษาและผู้ปกครองนักเรียน จำนวน 273 คน ได้มาโดยการเลือกแบบเฉพาะเจาะจงจากคณะกรรมการสถานศึกษา จำนวน 13 คน และผู้ปกครองนักเรียน จำนวน 701 คน รวมทั้งสิ้น จำนวน 714 คน มีวิธีการคำนวณหากลุ่มตัวอย่างปีการศึกษา 2564 โดยใช้วิธีการของ Taro Yamane (1973, pp. 727-728)

ตัวแปรที่ศึกษา

การประเมินการพัฒนาการบริหารสถานศึกษาชายขอบ โรงเรียนแม่กุวิทยาคม ตัวแปรที่ศึกษา คือ ผลการประเมินภายในและภายนอกการพัฒนาการบริหารสถานศึกษาชายขอบ โรงเรียนแม่กุวิทยาคม และผลการประเมินการพัฒนาการบริหารสถานศึกษาชายขอบ โรงเรียนแม่กุวิทยาคม โดยการประเมินความพึงพอใจ

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

การประเมินการพัฒนากาการบริหารสถานศึกษาชายขอบ โรงเรียนแม่กุวิทยาคม มีวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยผู้วิจัยได้ดำเนินการสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับระดับคุณภาพ ประโยชน์ ความเป็นไปได้ และความพึงพอใจ ในการบริหารสถานศึกษาชายขอบ โรงเรียนแม่กุวิทยาคมด้วยตนเอง

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การประเมินการพัฒนากาการบริหารสถานศึกษาชายขอบ โรงเรียนแม่กุวิทยาคม เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่

1) แบบประเมินการบริหารสถานศึกษาชายขอบ โรงเรียนแม่กุวิทยาคม (ประเมินภายในและภายนอก) เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ และแบบสอบถามปลายเปิด (Open-Ended Form) ผ่านการหาคุณภาพของ เครื่องมือจากผู้เชี่ยวชาญ โดยการหาค่าความเที่ยงตรง IOC (Item Objective Congruence Index) แล้วพิจารณาเลือกข้อที่มีค่า IOC มากกว่า 0.50 ขึ้นไป

2) แบบสอบถามความพึงพอใจเกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษาชายขอบ โรงเรียนแม่กุวิทยาคม สำหรับนักเรียน สำหรับครู และคณะกรรมการสถานศึกษาและผู้ปกครองนักเรียน เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ที่ผ่านการหาคุณภาพของเครื่องมือจากผู้เชี่ยวชาญ โดยการหาค่าความเที่ยงตรง IOC (Item Objective Congruence Index) แล้วพิจารณาเลือกข้อที่มีค่า IOC มากกว่า 0.50 ขึ้นไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

การประเมินการพัฒนากาการบริหารสถานศึกษาชายขอบ โรงเรียนแม่กุวิทยาคม

1) แบบประเมินการบริหารสถานศึกษาชายขอบ โรงเรียนแม่กุวิทยาคม (ประเมินภายในและภายนอก) เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ และแบบสอบถามปลายเปิด (Open-Ended Form) วิเคราะห์ข้อมูลด้วยการหาค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และการสร้างข้อสรุปจากการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

ผู้วิจัยได้กำหนดลักษณะคำตอบเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ดังนี้

5	หมายถึง	มีคุณภาพมากที่สุด
4	หมายถึง	มีคุณภาพมาก
3	หมายถึง	มีคุณภาพปานกลาง
2	หมายถึง	มีคุณภาพน้อย
1	หมายถึง	มีคุณภาพน้อยที่สุด

มีเกณฑ์การแปลความหมายของคะแนน ดังนี้ (เพ็ญแข แสงแก้ว, 2540, หน้า 80)

4.21-5.00	หมายถึง	มีระดับคุณภาพมากที่สุด
3.41-4.20	หมายถึง	มีระดับคุณภาพมาก
2.61-3.40	หมายถึง	มีระดับคุณภาพปานกลาง
1.81-2.60	หมายถึง	มีระดับคุณภาพน้อย
1.00-1.80	หมายถึง	มีระดับคุณภาพน้อยที่สุด

ระดับคุณภาพตั้งแต่ “มาก” ขึ้นไป ถือว่าผ่านเกณฑ์

2. การประเมินความพึงพอใจการบริหารสถานศึกษาชายขอบ โรงเรียนแม่กุวิทยาคม วิเคราะห์ข้อมูลด้วยการหาค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

ผู้วิจัยได้กำหนดลักษณะคำตอบเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ดังนี้

5	หมายถึง	มีความพึงพอใจมากที่สุด
4	หมายถึง	มีความพึงพอใจมาก
3	หมายถึง	มีความพึงพอใจปานกลาง
2	หมายถึง	มีความพึงพอใจน้อย
1	หมายถึง	มีความพึงพอใจน้อยที่สุด

มีเกณฑ์การแปลความหมายของคะแนน ดังนี้ (เพ็ญแข แสงแก้ว, 2540, หน้า 80)

4.21-5.00	หมายถึง	มีระดับความพึงพอใจมากที่สุด
3.41-4.20	หมายถึง	มีระดับความพึงพอใจมาก
2.61-3.40	หมายถึง	มีระดับความพึงพอใจปานกลาง
1.81-2.60	หมายถึง	มีระดับความพึงพอใจน้อย
1.00-1.80	หมายถึง	มีระดับความพึงพอใจน้อยที่สุด

สรุปผลการวิจัย

1. ผลการทดลองใช้การบริหารสถานศึกษาชายขอบ โรงเรียนแม่กุวิทยาคม

1.1 ผลการสัมมนาการบริหารสถานศึกษาชายขอบ DOKCARES Administrative Model

ด้าน D : Deal การสร้างความเข้าใจร่วมกันเกิดเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกัน โดยการสร้างความเข้าใจและแนวปฏิบัติทางราชการร่วมกัน โดยมีการประชุมเพื่อสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับสภาพปัญหา วัตถุประสงค์ บริบท ข้อตกลง กฎ กติกา วัฒนธรรมภายในองค์กร ความคิดเห็นของคณะครู มีการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในและสภาพแวดล้อมภายนอกเพื่อกำหนดทิศทางการบริหารสถานศึกษาชายขอบ มีการนำผลการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในและสภาพแวดล้อมภายนอกมาใช้เพื่อกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าประสงค์ และกลยุทธ์ เพื่อเป็นแนวทางการดำเนินงานให้บรรลุเป้าหมายและเพื่อให้องค์กรสู่ความเป็นเลิศ โดยการบริหารสถานศึกษาชายขอบด้าน D : Deal มีระดับการดำเนินงานอยู่ในระดับดี ($\bar{X} = 4.17$, S.D. = .74)

ด้าน O : Organizational Innovation Management การบริหารจัดการที่มุ่งเน้นการส่งเสริมให้ทุกคนในองค์กรมีการสร้าง พัฒนาและใช้นวัตกรรม โดยการส่งเสริม สนับสนุนงบประมาณและจัดการอบรมเชิงปฏิบัติการเพื่อให้ความรู้โดยวิเคราะห์สภาพปัญหาด้านการจัดการเรียนรู้และพัฒนาจัดทำนวัตกรรมมาแก้ไขปัญหา และสร้างความเข้าใจในการนำนวัตกรรมการบริหาร และนวัตกรรมจัดการเรียนรู้ ที่พัฒนาขึ้นมาใช้ตามสภาพจริง วิเคราะห์ข้อดีข้อเสีย และผลลัพธ์ที่เกิดจากการนำนวัตกรรมมาใช้เพื่อการพัฒนาองค์กรสู่ความเป็นเลิศ โดยการบริหารสถานศึกษาชายขอบด้าน O : Organizational Innovation Management มีระดับการดำเนินงานอยู่ในระดับดีมาก ($\bar{X} = 4.69$, S.D. = .47)

ด้าน K : Knowledge & Sharing ส่งเสริมให้ครูและบุคลากรสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ โดยประชุมเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ด้วยวิธีการระดมสมองผ่านกระบวนการ PLC ทุกคนมีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นอย่างเป็นอิสระ กำหนดนโยบาย สร้างความเข้าใจร่วมกันและร่วมลงมือปฏิบัติโดยเป็นผู้นำร่วมกันบนพื้นฐานความสัมพันธ์แบบกัลยาณมิตร ผู้บริหารดูแล สนับสนุน ส่งเสริมการสร้างกลุ่มการเรียนรู้และพัฒนาวิชาชีพ โดยการบริหารสถานศึกษาชายขอบด้าน K : Knowledge & Sharing มีระดับการดำเนินงานอยู่ในระดับดีมาก ($\bar{X} = 4.33$, S.D. = .72)

ด้าน C : Co - operate & Assignment การประสานงาน และลงมือปฏิบัติตามความถนัดและความสามารถของบุคลากร โดยการกำหนดแผนงาน การประเมินความสามารถของแต่ละคน การมอบหมายงาน การกำหนดขั้นตอน

การปฏิบัติงานที่ชัดเจน ลงมือปฏิบัติงานตามความถนัดและความสามารถเฉพาะ เพิ่มทีมงานเพื่อประสานและช่วยเหลือ ส่งเสริม และใช้เทคโนโลยีในการจัดระบบการติดต่อสื่อสารประสานงาน โดยการบริหารสถานศึกษาชายขอบด้าน C : Co-operate & Assignment มีระดับการดำเนินงานอยู่ในระดับดี ($\bar{X} = 4.19$, S.D. = .62)

ด้าน A : All Together Goals การร่วมมือร่วมใจในการทำงาน โดยครูและบุคลากรทางการศึกษามีความช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ให้ความสำคัญในการทำงานของทุกคน ส่งเสริมสนับสนุนขวัญและกำลังใจในการดำเนินงานด้วยความสัมพันธ์แบบกัลยาณมิตร มีการประชุมเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ด้วยวิธีการระดมสมองในประเด็นปัญหาต่างๆ ร่วมกัน แต่งตั้งคณะกรรมการปฏิบัติงานเพื่อให้เกิดการมีส่วนร่วมดำเนินการบริหารสถานศึกษาชายขอบ ทำให้เกิดความรู้สึกที่ตนเองเป็นส่วนหนึ่งของความสำเร็จ โดยการบริหารสถานศึกษาชายขอบ ด้าน A : All Together Goals มีระดับการดำเนินงานอยู่ในระดับดีมาก ($\bar{X} = 4.33$, S.D. = .54)

ด้าน R : Review การทบทวนกระบวนการดำเนินงานตามทิศทางที่ได้วางแผนไว้ร่วมกัน โดยจัดการประชุมแลกเปลี่ยนข้อมูล สร้างความเข้าใจเพื่อให้เปิดใจและยอมรับที่จะเรียนรู้ นำผลที่ได้มาวิเคราะห์ตามสถานการณ์และบริบทเพื่อทราบถึงที่มาของปัญหา เพื่อให้เห็นทุกกระบวนการตั้งแต่ก่อน ระหว่าง และหลังการดำเนินการ ทบทวนและบันทึกประเด็นสำคัญของกระบวนการดำเนินการตามทิศทางที่ได้วางแผนไว้ร่วมกัน เพื่อจัดทำเป็นแนวทางในการดำเนินการ โดยการบริหารสถานศึกษาชายขอบ ด้าน R : Review มีระดับการดำเนินงานอยู่ในระดับดี ($\bar{X} = 4.14$, S.D. = .54)

ด้าน E : Evaluation การติดตามประเมินผลการดำเนินงาน โดยแต่งตั้งคณะกรรมการวางแผนประเมินผลการดำเนินการโดยมีหลักฐานตรวจสอบได้ จัดเก็บข้อมูล ประเมินผลเชิงพัฒนา วิเคราะห์ปัญหา และติดต่อประสานงานผู้ปฏิบัติโดยตรงในระดับหน่วยงานย่อยภายในโรงเรียน โดยวิเคราะห์จากผลสัมฤทธิ์การปฏิบัติงาน สรุปแนวทางแก้ปัญหา ร่วมกัน มีการนำผลการวิเคราะห์ไปจัดทำรายงานผลการดำเนินการและเผยแพร่ผลเพื่อใช้ในการปรับปรุงพัฒนาการดำเนินการ โดยการบริหารสถานศึกษาชายขอบ ด้าน E : Evaluation มีระดับการดำเนินงานอยู่ในระดับดี ($\bar{X} = 4.53$, S.D. = .61)

ด้าน S : Sustainable Development การพัฒนาต่อยอดความสำเร็จสู่ความยั่งยืน โดยกำหนดวัตถุประสงค์และเป้าหมายชัดเจน มีแผนการดำเนินโครงการที่เป็นขั้นตอนที่สามารถยืดหยุ่นได้ตามเหตุจำเป็นเพื่อนำไปสู่ความสำเร็จ ครูและบุคลากรทางการศึกษา และผู้ปกครองนักเรียนพร้อมให้ความร่วมมือระดมสมองในการประชุมการดำเนินงาน ครูและบุคลากรทางการศึกษามีความรู้ความสามารถในการนำหลักการไปดำเนินงานและสามารถถ่ายทอดความรู้ได้ เผยแพร่นวัตกรรมบนสื่อออนไลน์ การศึกษาดูงาน การประกวดนวัตกรรม และนำข้อปฏิบัติที่เป็นเลิศเป็นแบบอย่างให้กับโรงเรียนอื่น และถ่ายทอดโดยการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างกัน โดยการบริหารสถานศึกษาชายขอบ ด้าน S : Sustainable Development มีระดับการดำเนินงานอยู่ในระดับดีมาก ($\bar{X} = 4.28$, S.D. = .51)

ผลการดำเนินการบริหารสถานศึกษาชายขอบ

การบริหารสถานศึกษาชายขอบ	\bar{X}	S.D.	ระดับการดำเนินการ
ด้าน D : Deal การสร้างความเข้าใจร่วมกันเกิดเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกัน	4.17	.74	ดี
ด้าน O : Organizational Innovation Management การบริหารจัดการที่มุ่งเน้นการส่งเสริมให้ทุกคนในองค์กรมีการสร้าง พัฒนาและใช้นวัตกรรม	4.69	.47	ดีมาก
ด้าน K : Knowledge & Sharing ส่งเสริมให้ครูและบุคลากรสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ	4.33	.72	ดีมาก
ด้าน C : Co - operate & Assignment การประสานงาน และลงมือปฏิบัติตามความถนัดและความสามารถของบุคลากร	4.19	.62	ดี
ด้าน A : All Together Goals การร่วมมือร่วมใจในการทำงาน	4.33	.54	ดีมาก
ด้าน R : Review การทบทวนกระบวนการดำเนินงานตามทิศทางที่ได้วางแผนไว้ร่วมกัน	4.14	.54	ดีมาก
ด้าน E : Evaluation การติดตามประเมินผลการดำเนินงาน	4.53	.61	ดี
ด้าน S : Sustainable Development การพัฒนาต่อยอดความสำเร็จสู่ความยั่งยืน	4.28	.51	ดีมาก
ภาพรวม	4.33	.23	ดีมาก

จากตารางผลการดำเนินการบริหารสถานศึกษาชายขอบ พบว่า ผลการดำเนินการบริหารสถานศึกษาชายขอบ ในภาพรวมอยู่ในระดับดีมาก ($\bar{X} = 4.33$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านที่มีระดับการดำเนินการมากที่สุด คือ ด้าน O : Organizational Innovation Management การบริหารจัดการที่มุ่งเน้นการส่งเสริมให้ทุกคนในองค์กรมีการสร้าง พัฒนาและใช้นวัตกรรม มีระดับการดำเนินการดีมาก ($\bar{X} = 4.69$) และด้านที่มีระดับการดำเนินการน้อยที่สุด คือ ด้าน R : Review การทบทวนกระบวนการดำเนินงานตามทิศทางที่ได้วางแผนไว้ร่วมกัน มีระดับการดำเนินการดี ($\bar{X} = 4.14$)

1.2 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระดับดีขึ้นไป แยกตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ของนักเรียนโรงเรียนแม่กุวิทยาคม ปีการศึกษา 2563-2564

สาระการเรียนรู้	ปีการศึกษา 2563		ปีการศึกษา 2564	
	ภาคเรียนที่ 1	ภาคเรียนที่ 2	ภาคเรียนที่ 1	ภาคเรียนที่ 2
	ร้อยละ	ร้อยละ	ร้อยละ	ร้อยละ
ภาษาไทย	67.38	81.23	74.91	78.30
คณิตศาสตร์	82.09	78.27	61.08	79.85
วิทยาศาสตร์	56.02	56.36	57.34	65.67
สังคมศึกษา	74.18	65.53	62.35	74.32
สุขศึกษา	80.81	72.17	63.55	78.27
ศิลปะ	58.79	57.31	50.48	79.52
การงาน	61.42	54.71	52.60	58.23
ภาษาต่างประเทศ	62.57	72.24	61.51	78.22
IS	48.06	60.10	64.19	66.67
เฉลี่ย	65.70	66.44	60.89	73.23

จากตารางผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระดับดีขึ้นไป แยกตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ของนักเรียนโรงเรียนแม่กุวิทยาคม ปีการศึกษา 2563-2564 พบว่า ปีการศึกษา 2563 ภาคเรียนที่ 2 นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระดับดีขึ้นไปสูงกว่าภาคเรียนที่ 1 ร้อยละ 1.13 และปีการศึกษา 2564 ภาคเรียนที่ 2 นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระดับดีขึ้นไปสูงกว่าภาคเรียนที่ 1 ร้อยละ 20.27

1.3 ผลการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์

ผลการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ระดับดีขึ้นไปของนักเรียนโรงเรียนแม่กุวิทยาคม ปีการศึกษา 2563-2564

ระดับชั้น	ปีการศึกษา 2563		ปีการศึกษา 2564	
	ภาคเรียนที่ 1	ภาคเรียนที่ 2	ภาคเรียนที่ 1	ภาคเรียนที่ 2
	ร้อยละ	ร้อยละ	ร้อยละ	ร้อยละ
มัธยมศึกษาปีที่ 1	93.99	83.33	100.00	89.17
มัธยมศึกษาปีที่ 2	97.92	98.94	99.19	86.61
มัธยมศึกษาปีที่ 3	95.50	93.46	100.00	95.79
มัธยมศึกษาปีที่ 4	95.90	91.8	99.14	93.10
มัธยมศึกษาปีที่ 5	98.20	97.32	98.11	93.52
มัธยมศึกษาปีที่ 6	97.30	97.26	96.33	99.07
เฉลี่ย	96.47	93.69	98.80	92.88

จากตารางผลการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ระดับดีขึ้นไปของนักเรียนโรงเรียนแม่กุวิทยาคม ปีการศึกษา 2563-2564 พบว่า คุณลักษณะอันพึงประสงค์ระดับดีขึ้นไปของนักเรียนสูงกว่าร้อยละ 90 ในทุกภาคเรียน โดยปีการศึกษา 2563 ภาคเรียนที่ 1 ร้อยละ 96.47 ภาคเรียนที่ 2 ร้อยละ 93.69 การศึกษา 2564 ภาคเรียนที่ 1 ร้อยละ 98.80 และภาคเรียนที่ 2 ร้อยละ 92.88

1.4 ผลงานจากการบริหารสถานศึกษาชายขอบ โรงเรียนแม่กุวิทยาคม

ผลงานจากการบริหารสถานศึกษาชายขอบ โรงเรียนแม่กุวิทยาคม ทำให้ได้รับรางวัลและความภาคภูมิใจต่างๆ ดังนี้

รางวัล/ผลงาน/นวัตกรรมที่สะท้อนความสำเร็จในการบริหารงาน

รางวัล

- รางวัลรองชนะเลิศระดับเหรียญทอง สถานศึกษายอดเยี่ยม ประเภทมัธยมศึกษาขนาดกลาง ด้านนวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการเรียนการสอน รางวัลทรงคุณค่า สพฐ. (OBEC AWARDS) ระดับชาติ ครั้งที่ 10 ปีการศึกษา 2563 จาก สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

- รางวัลชนะเลิศเหรียญทอง สถานศึกษายอดเยี่ยม ประเภทมัธยมศึกษาขนาดกลาง ด้านนวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการเรียนการสอน รางวัลทรงคุณค่า สพฐ. (OBEC AWARDS) ระดับภาคเหนือ ครั้งที่ 10 ประจำปีการศึกษา 2563 จาก สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

- รางวัลชนะเลิศเหรียญทอง สถานศึกษายอดเยี่ยม ประเภทมัธยมศึกษาขนาดกลาง ด้านนวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการเรียนการสอน รางวัลทรงคุณค่า สพฐ. (OBEC AWARDS) ประจำปีการศึกษา 2563 จากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาตาก

- รางวัลด้านนวัตกรรม โครงการ 1 โรงเรียน 1 นวัตกรรม ของโครงการโรงเรียนคุณภาพประจำตำบล ปีการศึกษา 2563 จาก สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

- รางวัล ระดับเหรียญเงิน เรื่อง Maeku Care ในการคัดสรรผลงาน หนึ่งโรงเรียน หนึ่งนวัตกรรม ประจำปี 2563 “ระดับภูมิภาค” จากสำนักงานเลขาธิการคุรุสภา

- รางวัลที่ 5 ผลงานนวัตกรรมดีเด่นระดับเหรียญทอง ประเภทนวัตกรรมด้านการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม กิจกรรมส่งเสริมการพัฒนาคุณภาพการศึกษาและการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม (1 โรงเรียน 1 นวัตกรรม) ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 38

- รางวัลโรงเรียนปลอดขยะดีเด่น (Zero waste school) ประจำปี 2563 ประเภทโรงเรียนขนาดกลาง จากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 38

- โลรางวัลระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนดีเด่น ประจำปี 2563 ประเภทสถานศึกษามัธยมศึกษาขนาดกลาง ระดับทอง ของ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 38

- รางวัลระดับเหรียญทองแดง เรื่อง DOKCARE Administrative Model การบริหารจัดการการเรียนรู้ภายใต้สถานการณ์ COVID – 19 ในการคัดสรรผลงานหนึ่งโรงเรียน หนึ่งนวัตกรรม ประจำปี 2563 ระดับภูมิภาค จากสำนักงานเลขาธิการคุรุสภา

- รางวัลการดำเนินการส่งเสริมการประชาสัมพันธ์ข่าวสารภายใต้โครงการโรงเรียนคุณภาพประจำตำบลอย่างต่อเนื่อง จากสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

- รางวัลระดับยอดเยี่ยม ประเภทสถานศึกษาขนาดกลาง ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ประจำปี 2565 จากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาตาก

- ดร.ลาวัลย์ เกติมา ผู้อำนวยการโรงเรียนแม่กุวิทยาคม ได้รับรางวัลครูดีของแผ่นดินขั้นพื้นฐาน โครงการเครือข่ายครูดีของแผ่นดิน เจริญรอยตามเบื้องพระยุคลบาท พ.ศ. 2563

- ดร.ลาวัลย์ เกติมา ผู้อำนวยการโรงเรียนแม่กุวิทยาคม ได้รับรางวัลผู้อำนวยการสถานศึกษาดีเด่น ประจำปี 2564 จากสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

- ดร.ลาวัลย์ เกติมา ผู้อำนวยการโรงเรียนแม่กุวิทยาคม ได้รับรางวัลผู้บังคับบัญชาลูกเสือดีเด่น ประเภทผู้บริหารสถานศึกษา จากสำนักงานลูกเสือแห่งชาติ

- ดร.ลาวัลย์ เกติมา ผู้อำนวยการโรงเรียนแม่กุวิทยาคม ได้รับรางวัลรองชนะเลิศ ระดับจังหวัด รางวัล “พระพุทธรูปดี” ประจำปี 2564 จากสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมสวัสดิการและสวัสดิภาพครูและบุคลากรทางการศึกษา (สกสค.) จังหวัดตาก

- ดร.ลาวัลย์ เกติมา ผู้อำนวยการโรงเรียนแม่กุวิทยาคม ได้รับรางวัลข้าราชการพลเรือนดีเด่น ประจำปี 2564 ของจังหวัดตาก

- ดร.ลาวัลย์ เกติมา ผู้อำนวยการโรงเรียนแม่กุวิทยาคม ได้รับพระราชทานเหรียญลูกเสือยอดเยี่ยม ประกาศราชกิจจานุเบกษา เล่ม 138 ตอนที่ 60 ข

- นายเวทย์บพิตร สุริยะมณี ได้รับรางวัลชนะเลิศระดับเหรียญทอง และนางสาวแสงคาร สิงห์ล่า ข้าราชการครูโรงเรียนแม่กุวิทยาคม ได้รับรางวัลเหรียญทอง รางวัลทรงคุณค่า สพฐ. (OBEC AWARDS) ระดับเขตพื้นที่การศึกษา จากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาตาก

- นางสาวแสงคาร สิงห์ล่า และนางสาวนุชิตา ตันทา ข้าราชการครูโรงเรียนแม่กุวิทยาคม ได้รับรางวัลครูดีของแผ่นดินขั้นพื้นฐาน โครงการเครือข่ายครูดีของแผ่นดิน เจริญรอยตามเบื้องพระยุคลบาท

- นางสาวแสงคาร สิงหล้า ได้รับการส่งเสริมสนับสนุนให้มีหรือเลื่อนวิทยฐานะชำนาญการพิเศษ (ว 21) และ นายเวทบทพิศย์ สุริยะมณี และนางสาวนุชิตา ตันทา ได้รับการส่งเสริมสนับสนุนให้มีหรือเลื่อนวิทยฐานะชำนาญการ (ว17)

- นายสุรินทร์ เมืองจำ ได้รับการคัดเลือกเป็นครูผู้สอนดีเด่น รางวัลครูสภา ประจำปี 2565 ระดับจังหวัด กลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา จากศึกษาธิการจังหวัดตาก

- ครูและบุคลากรทางการศึกษาได้รับรางวัลยกย่องเชิดชูเกียรติ ร้อยละ 100

นวัตกรรม

- โรงเรียนแม่กุวิทยาคมมีการพัฒนา และใช้นวัตกรรมการบริหารจัดการทั้ง 4 ฝ่ายงาน ดังนี้

1) ฝ่ายวิชาการ : การจัดการเรียนรู้ที่สนับสนุนการให้โอกาสผู้เรียน (SEOL Innovation)

2) ฝ่ายงบประมาณ : MSTAR Model

3) ฝ่ายบริหารงานบุคคล : E5 Model

4) ฝ่ายบริหารงานทั่วไป : SADKHAO MODEL

- ครูและบุคลากรทางการศึกษาดำเนินการสร้าง พัฒนา และใช้นวัตกรรม คิดเป็นร้อยละ 100 ของจำนวนครูและบุคลากรทางการศึกษาทั้งหมด

2. ผลการประเมินการพัฒนาการบริหารสถานศึกษาชายขอบ โรงเรียนแม่กุวิทยาคม

2.1 ผลการประเมินภายในและภายนอกการพัฒนาการบริหารสถานศึกษาชายขอบ โรงเรียนแม่กุวิทยาคม

ตอนที่ 1 การประเมินภายในและภายนอกการพัฒนาการบริหารสถานศึกษาชายขอบ โรงเรียนแม่กุวิทยาคม โดยคณะกรรมการผู้ประเมินภายในสถานศึกษา จำนวน 5 คน และคณะกรรมการผู้ประเมินภายนอกสถานศึกษา จำนวน 5 คน

การบริหารสถานศึกษาชายขอบ	การประเมินภายใน			การประเมินภายนอก		
	\bar{X}	S.D.	ระดับคุณภาพ	\bar{X}	S.D.	ระดับคุณภาพ
ด้าน D : Deal การสร้างความเข้าใจร่วมกันเกิดเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกัน	4.20	.30	มาก	4.47	.38	มากที่สุด
ด้าน O : Organizational Innovation Management การบริหารจัดการที่มุ่งเน้นการส่งเสริมให้ทุกคนในองค์กรมีการสร้าง พัฒนา และใช้นวัตกรรม	4.80	.18	มากที่สุด	4.87	.30	มากที่สุด
ด้าน K : Knowledge & Sharing ส่งเสริมให้ครูและบุคลากรสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ	4.33	.47	มากที่สุด	4.27	.44	มากที่สุด
ด้าน C : Co - operate & Assignment การประสานงาน และลงมือปฏิบัติตามความถนัดและความสามารถของบุคลากร	4.13	.38	มาก	4.27	.44	มากที่สุด
ด้าน A : All Together Goals การร่วมมือร่วมใจในการทำงาน	4.27	.28	มากที่สุด	4.47	.38	มากที่สุด
ด้าน R : Review การทบทวนกระบวนการดำเนินงานตามทิศทางที่ได้วางแผนไว้ร่วมกัน	3.40	.28	ปานกลาง	3.80	.30	มาก
ด้าน E : Evaluation การติดตามประเมินผลการดำเนินงาน	4.20	.38	มาก	4.27	.44	มากที่สุด
ด้าน S : Sustainable Development การพัฒนาต่อยอดความสำเร็จสู่ความยั่งยืน	4.13	.18	มาก	4.33	.47	มากที่สุด
ภาพรวม	4.18	.14	มาก	4.34	.31	มากที่สุด

จากตารางผลการประเมินภายในและภายนอกการพัฒนาการบริหารสถานศึกษาชายขอบ โรงเรียนแม่กุวิทยาคม พบว่า ในภาพรวมการประเมินภายในพบว่า มีคุณภาพในระดับมาก ($\bar{X}= 4.18$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีระดับคุณภาพมากที่สุด คือ ด้าน O : Organizational Innovation Management มีคุณภาพในระดับมากที่สุด ($\bar{X}= 4.80$) และด้านที่มีระดับคุณภาพน้อยที่สุด คือ ด้าน R : Review มีคุณภาพในระดับปานกลาง ($\bar{X}= 3.40$) และในภาพรวมการประเมินภายนอกพบว่า มีคุณภาพในระดับมากที่สุด ($\bar{X}= 4.34$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีระดับคุณภาพมากที่สุด คือ ด้าน O : Organizational Innovation Management มีคุณภาพในระดับมากที่สุด ($\bar{X}= 4.87$) และด้านที่มีระดับคุณภาพน้อยที่สุด คือ ด้าน R : Review มีคุณภาพในระดับปานกลาง ($\bar{X}= 3.80$)

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับประโยชน์และความเป็นไปได้ของการบริหารสถานศึกษาชายขอบโรงเรียนแม่กุวิทยาคม พบว่า มีประโยชน์ต่อผู้บริหารสถานศึกษา ครูและบุคลากรทางการศึกษา นักเรียน ผู้ปกครอง และชุมชนสังคมทุกฝ่าย โดยเป็นรูปแบบการบริหารที่ชัดเจน มีหลักการในการดำเนินงาน สามารถปฏิบัติได้จริง เป็นการยกระดับคุณภาพของผู้เรียน เสริมสร้างความก้าวหน้าทางวิชาชีพของครูและบุคลากรทางการศึกษา และมีความเป็นไปได้ โดยดำเนินการตามกระบวนการของการวิจัยและพัฒนา มีกระบวนการ ขั้นตอนการดำเนินงานที่ชัดเจน และมีกระบวนการเพื่อทบทวนกระบวนการดำเนินงาน มีการสร้างนวัตกรรม ทำให้ประสบความสำเร็จในทุก ๆ ด้าน สถานศึกษาอื่นที่มีบริบทใกล้เคียงกันสามารถนำไปปรับประยุกต์ใช้เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาสู่คุณภาพผู้เรียนให้ดียิ่งขึ้นต่อไป

2.2 ผลการประเมินการพัฒนาการบริหารสถานศึกษาชายขอบ โรงเรียนแม่กุวิทยาคม โดยครูและบุคลากรทางการศึกษา

ผลการประเมินการพัฒนาการบริหารสถานศึกษาชายขอบ โรงเรียนแม่กุวิทยาคม โดยการประเมินความพึงพอใจจากครูและบุคลากรทางการศึกษา จำนวน 36 คน

การบริหารสถานศึกษาชายขอบ	\bar{X}	S.D.	ระดับความพึงพอใจ
1. การบริหารสถานศึกษาชายขอบ มีการจัดองค์กร โครงสร้างระบบการบริหารงานได้ตามความเหมาะสม และปรับเปลี่ยนได้ตามสถานการณ์	4.11	.82	มาก
2. การบริหารสถานศึกษาชายขอบมีบทบาทต่อการพัฒนาความรู้ทักษะ กระบวนการจัดการเรียนรู้ของครูและบุคลากรทางการศึกษา	4.17	.81	มาก
3. การบริหารสถานศึกษาชายขอบมีบทบาทต่อการพัฒนาความรู้ทักษะ คุณลักษณะของนักเรียน	4.00	.93	มาก
4. ผู้บริหารสถานศึกษามีความกระตือรือร้น สนใจ ใฝ่รู้ ในการบริหารสถานศึกษา	4.14	.96	มาก
5. ครูและบุคลากรทางการศึกษามีความรู้ความสามารถ ทักษะด้านการบริหารสถานศึกษาชายขอบตามหน้าที่ของตนเอง	4.25	.65	มากที่สุด
6. การเปิดโอกาสให้ครูและบุคลากรทางการศึกษามีส่วนร่วมในดำเนินการบริหารสถานศึกษาชายขอบ	4.14	.72	มาก
7. การบริหารจัดการงบประมาณเพื่อใช้ในการบริหารจัดการบริหารสถานศึกษาชายขอบตามหลักธรรมาภิบาล	4.14	.83	มาก

การบริหารสถานศึกษาชายขอบ	\bar{X}	S.D.	ระดับความพึงพอใจ
8. การนำสื่อ วัสดุ อุปกรณ์และเทคโนโลยีที่ทันสมัยมาสนับสนุนดำเนินการบริหารสถานศึกษาชายขอบ	4.42	.69	มากที่สุด
9. ชุมชน ท้องถิ่นและเอกชนในท้องถิ่นมีทัศนคติที่ดีต่อสถานศึกษา เห็นความสำคัญและให้ความร่วมมือในการดำเนินการบริหารสถานศึกษาชายขอบ	4.00	.83	มาก
10. ครูและบุคลากรทางการศึกษามีความเข้าใจใน "อัตลักษณ์ตัวตน" ของนักเรียนชายขอบอย่างดีและชัดเจน	4.25	.87	มากที่สุด
ภาพรวม	4.16	.70	มาก

จากตารางผลการประเมินการพัฒนากาการบริหารสถานศึกษาชายขอบ โรงเรียนแม่กุวิทยาคม โดยการประเมินความพึงพอใจจากครูและบุคลากรทางการศึกษา พบว่า ในภาพรวมมีความพึงพอใจในระดับมาก ($\bar{X} = 4.16$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีระดับความพึงพอใจมากที่สุดคือ ข้อ 8 การนำสื่อ วัสดุ อุปกรณ์และเทคโนโลยีที่ทันสมัยมาสนับสนุนดำเนินการบริหารสถานศึกษาชายขอบ มีความพึงพอใจในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.42$) และข้อที่มีระดับความพึงพอใจน้อยที่สุดมี 2 ข้อ คือ ข้อ 3 การบริหารสถานศึกษาชายขอบมีบทบาทต่อการพัฒนาความรู้ ทักษะ คุณลักษณะของนักเรียน และข้อ 9 ชุมชน ท้องถิ่นและเอกชนในท้องถิ่นมีทัศนคติที่ดีต่อสถานศึกษา เห็นความสำคัญและให้ความร่วมมือในการดำเนินการบริหารสถานศึกษาชายขอบ มีความพึงพอใจในระดับมาก ($\bar{X} = 4.00$)

2.3 ผลการประเมินการพัฒนากาการบริหารสถานศึกษาชายขอบ โรงเรียนแม่กุวิทยาคม โดยนักเรียน

ผลการประเมินการพัฒนากาการบริหารสถานศึกษาชายขอบ โรงเรียนแม่กุวิทยาคม โดยการประเมินความพึงพอใจจากนักเรียน จำนวน 260 คน

การบริหารสถานศึกษาชายขอบ	\bar{X}	S.D.	ระดับความพึงพอใจ
1. นักเรียนได้รับการแก้ไขปัญหอย่างทั่วถึงและตรงตามสภาพปัญหาของนักเรียน	3.84	.91	มาก
2. นักเรียนได้รับการสนับสนุนเงินงบประมาณในการเรียน	3.79	.91	มาก
3. นักเรียนเกิดการพัฒนาด้านความรู้ ทักษะ และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ และสามารถศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา หรือสายอาชีพ	3.85	.92	มาก
4. นักเรียนได้รับการสนับสนุนและใช้สื่อ วัสดุ อุปกรณ์และเทคโนโลยีที่ทันสมัยในการจัดการเรียนการสอน	3.73	.94	มาก
5. ครู ผู้ปกครอง และนักเรียนมีความเข้าใจกัน มีสัมพันธภาพที่ดีระหว่างกัน	3.93	.92	มาก
ภาพรวม	3.83	.79	มาก

จากตารางผลการประเมินการพัฒนากาการบริหารสถานศึกษาชายขอบ โรงเรียนแม่กุวิทยาคม โดยการประเมินความพึงพอใจจากนักเรียน พบว่า ในภาพรวมมีความพึงพอใจในระดับมาก ($\bar{X} = 3.83$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีระดับความพึงพอใจมากที่สุดคือ ข้อ 5 ครู ผู้ปกครอง และนักเรียนมีความเข้าใจกัน มีสัมพันธภาพที่ดีระหว่างกัน มีความพึงพอใจในระดับมาก ($\bar{X} = 3.93$) และข้อที่มีระดับความพึงพอใจน้อยที่สุด คือ ข้อ 4 นักเรียนได้รับการสนับสนุนและใช้สื่อ วัสดุ อุปกรณ์และเทคโนโลยีที่ทันสมัยในการจัดการเรียนการสอน มีความพึงพอใจในระดับมาก ($\bar{X} = 3.73$)

2.4 ผลการประเมินการพัฒนากาการบริหารสถานศึกษาชายขอบ โรงเรียนแม่กุวิทยาคม โดยผู้คณะกรรมการสถานศึกษาและปกครองนักเรียน

ผลการประเมินการพัฒนากาการบริหารสถานศึกษาชายขอบ โรงเรียนแม่กุวิทยาคม โดยการประเมินความพึงพอใจจากคณะกรรมการสถานศึกษาและผู้ปกครองนักเรียน จำนวน 273 คน

การบริหารสถานศึกษาชายขอบ	\bar{X}	S.D.	ระดับความพึงพอใจ
1. ครูและบุคลากรทางการศึกษา ผู้ปกครอง และนักเรียนมีส่วนร่วมในการวางแผนการจัดการศึกษา	3.98	.79	มาก
2. นักเรียนได้รับการสนับสนุนเงินงบประมาณในการเรียน	3.89	.83	มาก
3. นักเรียนเกิดการพัฒนาด้านความรู้ ทักษะ และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ และสามารถศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา หรือสายอาชีพ	4.02	.90	มาก
4. นักเรียนได้รับการสนับสนุนและใช้สื่อ วัสดุ อุปกรณ์และเทคโนโลยีที่ทันสมัยในการจัดการเรียนการสอน	3.88	.87	มาก
5. ครูและบุคลากรทางการศึกษา ผู้ปกครอง และนักเรียนมีความเข้าใจกัน มีสัมพันธภาพที่ดีระหว่างกัน	4.09	.80	มาก
6. นักเรียนได้รับการแก้ไขปัญหาอย่างทั่วถึงและตรงตามสภาพปัญหาของนักเรียน	4.07	.84	มาก
ภาพรวม	3.99	.72	มาก

จากตารางผลการประเมินการพัฒนากาการบริหารสถานศึกษาชายขอบ โรงเรียนแม่กุวิทยาคม โดยการประเมินความพึงพอใจจากคณะกรรมการสถานศึกษาและผู้ปกครองนักเรียน พบว่า ในภาพรวมมีความพึงพอใจในระดับมาก ($\bar{X} = 3.99$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีระดับความพึงพอใจมากที่สุดคือ ข้อ 5 ครูและบุคลากรทางการศึกษา ผู้ปกครอง และนักเรียนมีความเข้าใจกัน มีสัมพันธภาพที่ดีระหว่างกัน มีความพึงพอใจในระดับมาก ($\bar{X} = 4.09$) และ ข้อที่มีระดับความพึงพอใจน้อยที่สุด คือ ข้อ 4 นักเรียนได้รับการสนับสนุนและใช้สื่อ วัสดุ อุปกรณ์และเทคโนโลยีที่ทันสมัยในการจัดการเรียนการสอน มีความพึงพอใจในระดับมาก ($\bar{X} = 3.88$)

อภิปรายผล

การพัฒนากาการบริหารสถานศึกษาชายขอบ โรงเรียนแม่กุวิทยาคม ผู้วิจัยขอเสนอประเด็นอภิปรายผล ดังต่อไปนี้

1. จากผลการทดลองใช้การพัฒนากาการบริหารสถานศึกษาชายขอบ โรงเรียนแม่กุวิทยาคม โดยการประเมินผลการดำเนินการบริหารสถานศึกษาชายขอบ ในภาพรวมอยู่ในระดับดีมาก เมื่อเปรียบเทียบกับเกณฑ์ระดับคุณภาพตั้งแต่ “มาก” ขึ้นไป ถือว่าผ่านเกณฑ์ แสดงให้เห็นว่า การบริหารสถานศึกษาชายขอบ โรงเรียนแม่กุวิทยาคม เป็นรูปแบบการบริหารที่มีระบบย่อยที่ทุกคนในองค์กรที่ทำงานร่วมกันอย่างมีประสิทธิภาพเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกัน และมีระบบที่ใช้แบ่งปันข้อมูลร่วมกันและประสานงานเพื่อแก้ไขปัญหาที่ตรงจุด มีการจัดการทบทวนกระบวนการดำเนินการตามทิศทางที่ได้วางแผนไว้ร่วมกันทันทีหลังจากการดำเนินการ เปิดใจและยอมรับที่จะเรียนรู้ ทุกคนมีส่วนร่วมในการทบทวนกระบวนการดำเนินการตามทิศทางที่ได้วางแผนไว้ร่วมกัน สะท้อนการดำเนินการแต่ละครั้ง ให้เห็นทุก กระบวนการ ตั้งแต่ก่อน ระหว่าง และหลังการดำเนินการบริหารสถานศึกษาชายขอบ เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างแผนงานกับการดำเนินการจริง เรียนรู้ร่วมกันว่า อะไรคือสิ่งที่พัฒนาได้ดี อะไรคือปัญหาอุปสรรค และสรุปแนวทางแก้ปัญหาร่วมกันเพื่อจัดทำเป็นแนวทาง/ขั้นตอน

ของการดำเนินการ บันทึกประเด็นสำคัญหลังจากที่ได้มีการชี้ให้เห็นอย่างชัดเจนในการทบทวนกระบวนการดำเนินงานตามทิศทางที่ได้วางแผนไว้ร่วมกัน ถึงสิ่งที่เกิดขึ้นเปรียบเทียบกับสิ่งที่คาดว่าจะเกิดขึ้น เป็นการแลกเปลี่ยนการเรียนรู้ผ่านประสบการณ์ภายในที่ทำงานด้วยกันและเพื่อเป็นพื้นฐานสำหรับการเรียนรู้ที่กว้างมากขึ้นกว่าเดิม สอดคล้องกับแนวคิดของ Edwards Deming ที่เสนอขั้นตอนการบริหารงานคุณภาพ “วงจรมะมิง” (Deming Cycle) ที่เป็นกระบวนการบริหารงานให้มีประสิทธิภาพเพื่อให้ผลผลิตที่ออกมามีคุณภาพได้มาตรฐานตามเป้าหมายกำหนดคือ การตรวจสอบ ติดตามและประเมินผล (Check) ประกอบด้วย ตรวจสอบว่าการปฏิบัติงานเป็นไปตามวิธีการทำงานมาตรฐานหรือไม่ ตรวจสอบว่าค่าที่วัดได้อยู่ในเกณฑ์มาตรฐานหรือไม่ และตรวจสอบว่าหวัชข้อควบคุมได้ตามเป้าหมายที่วางไว้หรือไม่ (Edwards Deming อ้างอิงจาก ชนิษฐ์ แสงแก้ว, 2546, หน้า 34)

จากผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระดับดีขึ้นไปในปีการศึกษา 2563 ภาคเรียนที่ 2 สูงกว่าภาคเรียนที่ 1 ร้อยละ 1.13 และปีการศึกษา 2564 ภาคเรียนที่ 2 สูงกว่าภาคเรียนที่ 1 ร้อยละ 20.27 นักเรียนมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ระดับดีขึ้นไปสูงกว่าร้อยละ 90 ในทุกภาคเรียน โดยปีการศึกษา 2563 ภาคเรียนที่ 1 ร้อยละ 96.47 ภาคเรียนที่ 2 ร้อยละ 93.69 การศึกษา 2564 ภาคเรียนที่ 1 ร้อยละ 98.80 และภาคเรียนที่ 2 ร้อยละ 92.88 และการดำเนินงานตามการบริหารสถานศึกษาชายขอบโรงเรียนแม่กุวิทยาคม ทำให้การดำเนินงานของโรงเรียนมีประสิทธิภาพส่งผลให้ได้รับรางวัลและผลงานต่าง ๆ นั้น เป็นเพราะการบริหารสถานศึกษาชายขอบที่มีชื่อเรียกว่า DOKCARES Administrative Model เป็นรูปแบบการบริหารที่มีประสิทธิภาพ ผ่านการตรวจสอบคุณภาพมาเป็นอย่างดี โดยผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าแนวคิด ทฤษฎีจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง อีกทั้งยังได้ศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษาชายขอบ และการวิเคราะห์ความสอดคล้องของความคิดเห็นเกี่ยวกับองค์ประกอบของการบริหารสถานศึกษาชายขอบจากผู้ทรงคุณวุฒิ ทำให้ได้ขั้นตอนที่มีความสำคัญต่อการบริหารสถานศึกษาชายขอบ สอดคล้องกับขั้นตอนในการพัฒนารูปแบบของวาโร เฟิงส์วสต์ ที่อธิบายว่า ผู้วิจัยจะสร้างหรือพัฒนารูปแบบขึ้นมาก่อน เป็นรูปแบบตามสมมติฐาน (Hypothesis Model) โดยศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และผลการวิจัยที่เกี่ยวข้อง ซึ่งผลการศึกษานำมาใช้ในการกำหนดองค์ประกอบหรือตัวแปรต่าง ๆ ภายในรูปแบบ รวมทั้งลักษณะความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบหรือตัวแปรเหล่านั้น หรือลำดับก่อนหลังของแต่ละองค์ประกอบในรูปแบบ ดังนั้น การพัฒนารูปแบบในขั้นตอนนี้จะต้องอาศัยหลักการของเหตุผลเป็นรากฐานสำคัญ ซึ่งโดยทั่วไปการศึกษาในขั้นตอนนี้จะมีขั้นตอนย่อย ๆ ดังนี้

- 1) การศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำสารสนเทศที่ได้มาวิเคราะห์และสังเคราะห์เป็นร่างกรอบความคิดการวิจัย
- 2) การศึกษาจากบริบทจริงในขั้นตอนนี้อาจจะดำเนินการได้หลายวิธี ไม่ว่าจะเป็นการศึกษาสภาพ และปัญหาการดำเนินการในปัจจุบันของหน่วยงานโดยศึกษาความคิดเห็นจากบุคคลที่เกี่ยวข้อง การศึกษารายกรณี (Case Study) หรือพหุกรณีหน่วยงานที่ประสบผลสำเร็จ และการศึกษาข้อมูลจากผู้เชี่ยวชาญหรือผู้ทรงคุณวุฒิ วิธีศึกษาอาจจะใช้วิธีการสัมภาษณ์ การสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) และ
- 3) การจัดทำรูปแบบ ในขั้นตอนนี้ผู้วิจัยจะใช้สารสนเทศที่ได้มาวิเคราะห์และสังเคราะห์ เพื่อกำหนดเป็นกรอบความคิดการวิจัยเพื่อนำมาจัดทำรูปแบบ (วาโร เฟิงส์วสต์, 2553, หน้า 9-12)

2. จากผลประเมินการพัฒนาการบริหารสถานศึกษาชายขอบ โรงเรียนแม่กุวิทยาคม โดยการประเมินความพึงพอใจจากครูและบุคลากรทางการศึกษา พบว่า ในภาพรวมมีความพึงพอใจในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อโดยการประเมินความพึงพอใจจากครูและบุคลากรทางการศึกษาพบว่า ข้อที่มีระดับความพึงพอใจมากที่สุดคือ ข้อ 8 การนำสื่อ วัสดุ อุปกรณ์ และเทคโนโลยีที่ทันสมัยมาสนับสนุนดำเนินการบริหารสถานศึกษาชายขอบ เป็นเพราะว่าผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าเพื่อสร้างและพัฒนาการบริหารสถานศึกษาชายขอบ โรงเรียนแม่กุวิทยาคม ตามขั้นตอนการวิจัยและพัฒนาที่ได้กล่าวมาแล้วเป็นอย่างดี โดยเฉพาะด้านการบริหารงานฝ่ายบริหารงานทั่วไปที่สามารถบริหารจัดการทรัพยากรของโรงเรียนที่มีอยู่ให้เกิดประโยชน์สูงสุด ทำให้ครูและบุคลากรทางการศึกษาจึงเกิดความสุขและเกิดความพึงพอใจในการบริหารสถานศึกษาชายขอบ

โรงเรียนแม่กุวิทยาคม สอดคล้องกับแนวคิดของศรีรักษ์ ผลิพัฒน์ ที่อธิบายว่า ในการบริหารสถานศึกษา การจัดหาและให้บริการ (Availability) เป็นการจัดการให้มีสถาบันการศึกษาและโครงการการศึกษาที่มากเพียงพอภายในพื้นที่ที่ภาครัฐมีอำนาจทางกฎหมายครอบคลุมถึง โดยสถาบันการศึกษาเหล่านี้จะต้องสามารถทำหน้าที่ให้บริการศึกษาได้ตามสถานการณ์ต่าง ๆ และมีปัจจัยที่เอื้อให้เกิดการบริการการศึกษา เช่น ตัวอาคาร สิ่งอำนวยความสะดวก เช่น ห้องน้ำที่แยกสำหรับผู้หญิงและผู้ชาย น้ำดื่มสะอาด ครูอาจารย์ที่ได้รับการฝึกอบรม เงินเดือนที่เป็นธรรม อุปกรณ์การเรียนการสอน และปัจจัยอื่น ๆ นอกจากนี้สำหรับสถานศึกษาบางแห่งอาจมีสิ่งอำนวยความสะดวกอื่น ๆ เช่น ห้องสมุด คอมพิวเตอร์ และเทคโนโลยีข่าวสารต่าง ๆ (ศรีรักษ์ ผลิพัฒน์, 2548, น. 371) และผลการประเมินการพัฒนาการบริหารสถานศึกษาชายขอบ โรงเรียนแม่กุวิทยาคม โดยการประเมินความพึงพอใจจากครูและบุคลากรทางการศึกษา ยังสอดคล้องกับผลการดำเนินการพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการศึกษาโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 2: กรณีศึกษาอำเภออุ้มผาง ของทินกร พูลพุดม ที่พบว่า ผลการประเมินผลการใช้รูปแบบการบริหารจัดการศึกษาโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 2: กรณีศึกษาอำเภออุ้มผาง ในภาพรวมปรากฏว่ามีความพึงพอใจในภาพรวมอยู่ในระดับมาก (ทินกร พูลพุดม, 2560)

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะทั่วไป

จากผลการประเมินการพัฒนาการบริหารสถานศึกษาชายขอบ โรงเรียนแม่กุวิทยาคม โดยการประเมินความพึงพอใจจากนักเรียน คณะกรรมการสถานศึกษาและผู้ปกครองนักเรียน พบว่า ข้อที่มีระดับความพึงพอใจน้อยที่สุด คือ นักเรียนได้รับการสนับสนุนและใช้สื่อ วัสดุ อุปกรณ์และเทคโนโลยีที่ทันสมัยในการจัดการเรียนการสอน ทั้งนี้อาจเนื่องจากครอบครัวของนักเรียนชายขอบมีฐานะยากจนมาก ถึงแม้จะได้รับการสนับสนุนในเรื่องสื่อ วัสดุ อุปกรณ์และเทคโนโลยี ตามนโยบายเรียนฟรี 15 ปี อย่างมีคุณภาพของรัฐบาล แต่ยังไม่เพียงพอและครอบครัวยังไม่สามารถจัดหา หรือสนับสนุนสื่อ วัสดุ อุปกรณ์และเทคโนโลยี ที่ทันสมัยเพื่อให้นักเรียนในความปกครองใช้ในการเรียนการสอนได้อย่างเต็มที่ ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องควรมีการดำเนินการเพื่อขอรับการสนับสนุนสื่อ วัสดุ อุปกรณ์และเทคโนโลยีที่ทันสมัยในการจัดการเรียนการสอนเพิ่มเติมจากหน่วยงานรัฐหรือหน่วยงานต่าง ๆ เพื่อช่วยเหลือนักเรียนชายขอบเหล่านี้เพิ่มเติม

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

จากผลการดำเนินการบริหารสถานศึกษาชายขอบ โรงเรียนแม่กุวิทยาคม พบว่า ด้านที่มีระดับการดำเนินการน้อยที่สุดคือ ด้าน E : Evaluation การติดตามประเมินผลการดำเนินงาน ดังนั้นในการวิจัยครั้งต่อไป จึงควรมีการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อติดตามประเมินผลการดำเนินงาน เพื่อที่จะนำผลที่ได้จากการวิจัยมาปรับปรุงแก้ไขด้านการติดตามประเมินผลการดำเนินงานต่อไป

บรรณานุกรม

- ชนินทร์ แสงแก้ว. (2546). การบริหารงานตามมาตรฐานโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2541 ด้วยวัฏจักรคุณภาพของเดมมิ่งในโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดกาญจนบุรี.
วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยศิลปากร.

- ทินกร พูลพัฒน์. (2560). การพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการศึกษาโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาตาก เขต 2: กรณีศึกษาอำเภออุ้มผาง. *วารสารวิจัยและพัฒนา วไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์*
สาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์, 12(1) (มกราคม-เมษายน 2560), 105-117.
- ธงชัย สมบูรณ์. (16 เมษายน 2558). *การศึกษาไทย ลมหายใจของคนชายขอบ*. สืบค้นจาก
http://www.matichon.co.th/news_detail.php?newsid=1429207588&grpid=03&catid=02
- เพ็ญแข แสงแก้ว. (2540). *การวิจัยทางสังคมศาสตร์*. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ: ภาควิชาคณิตศาสตร์และสถิติ คณะ
วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- วาโร เพ็งสวัสดิ์. (2552). การวิจัยพัฒนารูปแบบ. *วารสารมหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร*, 2(4): 1-15.
- ศรีรักษ์ ผลิตพันธ์. (2548). *สถิติในการศึกษา*. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- Taro Yamane. (1973). *Statistics: An Introductory Analysis*. (3rd Ed). New York: Harper and Row.